

Fig. 1. Kirkesalen i Jydske Asyl. *The chapel of Århus Mental Hospital.*

K. deF. L. 1968

KIRKESAL I JYDSKE ASYL

Sindssygeanstalten ved Aarhus, der nu benævnes Psykiatrisk hospital og i ældre tid gik under navnet Jydske Asyl, opførtes 1849—51 nord for Risskov under ledelse af de kgl. bygningsinspektører F. F. Friis, M. G. Bindsbøll og C. G. F. Thielemann; førstnævnte deltog i planlægningen, Bindsbøll fik ansvaret for den arkitektoniske udformning, og sidstnævnte forestod rumindretninger efter Bindsbølls afrejse fra Århus 1851. Helbredelsesanstaltens menighed etableredes ved kgl. resolution af 2. januar 1858, og 1. marts samme år indviedes kirkesalen.

Nordøst for hospitalskomplekset indviedes 20. november 1857 en *kirkegård*, hvor der 1888—89, efter tegning af V. Th. Walther, opførtes et *fligkapel*, nedrevet nogle år efter at begravelser var indstillet 1962.

Kirkesalen, i den første tid betegnet kapellet, er placeret på første sal i

hovedbygningens østvendte haveside; som led i hospitalets ombygning 1940 blev rummet udvidet fra tre til fire fag, og der gennemførtes mindre ændringer. Som *altertavle* fungerer et freskomaleri, »Den gode hyrde«, af Harald Borre 1940; *†tavle*, 1857, »Kristus på korset«, olie på lærred, af I. F. Dresler, Århus, efter Lebrun. Af det oprindelige alterudstyr er *disken* bevaret, udført af Århus-mesteren Niels Holst Wendelboe; øvrige genstande af K. C. Hermann, København, med bystempel 1935 og Johs. Siggaards guardeinmærke. Alterstager af messing med graveret årstal 1880. Rummets *inventar*, der er enkelt og malet gråhvidt med forgyldte enkeltheder, går for de ældre stykkers vedkommende tilbage til Thielemanns indretning; fonten og de faste bænke er udført af snedker Christian Theilgaard i Århus; samtidige *gravstager* af støbejern. *Orgel*, skænket 1859 af justitsråd M. I. Schiøtt til Søholm. Bygget af Demant & Søn, ombygget 1939 af A. C. Zachariasen, Århus. Fem stemmer, et manual, anhangspedal.

KILDER OG HENVISNINGER

Nationalmuseet: Indberetning ved Vibeke Michelsen 1968. Beskrivelse ved Kjeld de Fine Licht; orgel ved Ole Olesen.

Litteratur m.v. F. Hallager: Jydske Asyl. Århus 1902; Regnar Knudsen: Vejlbys-Risskov gennem Tiderne, Vejlbys 1955, 260-66; Henrik Bramsen: Gottlieb Bindesbøll. Liv og Arbejder, 1956, 169; Thyge Klemann: En berømt arkitekt i Aarhus. Århus 1969; Johannes Nielsen (red.): 125 års jubilæum. Fra Jydske asyl 1852 til Psykiatrisk hospital i Århus 1977. Århus u.å.

Udklip og oplysninger fra hospitalets arkiv meddelt eller stillet til rådighed af E. Jensen, J. Kobberholm og J. Nielsen.

RISSKOV KIRKE

Risskov kirke er indrettet i en villa, opført 1922 efter tegninger af Vilhelm Puck (1844—1926), og 1934 af fabrikant F. G. Clausen og hustrus arvinger skænket til formålet; samme år ombyggedes huset af Aksel Skov, der 1935 ændrede tårnet. Kor tilføjet 1968. Vinduer med glasmosaik af Kræsten Iversen. Kirkegården taget i brug 1938, udvidet 1969. Sognet udskilt fra Vejlbys 30. november 1940.

ELLEVANGSKIRKEN

Ellevangskirken på Jellebakken i Vejlbys Nord er opført 1973—74 efter tegninger af Knud Friis og Elmar Moltke Nielsen¹. Sognet udskilt fra Vejlbys 1. december 1974.

R. Knudsen: Vejlbys-Risskov gennem Tiderne, 1955, 55—58. — B. Wandahl: Risskov kirke. Aaby sogns kirkeblad. Februar 1977. ØJyHjemst. XXXIV, 1969, 146. —

MeddÅSt. VII, 1969, 33. Århus Årbog 1979, 66. — ¹ Arkitektur XXII, 1978, 56-63.